

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Pr. Teodor Ciuruș: Pentru proslăvirea călugărului Sofronie.

Fl. M.: Dl Prof. Nichifor Crainic la Cluj.

Prof. Dr. G. L. Muntean: Condițiile pentru intrarea în noua împărăție.

Pr. Gh. Popescu: Conferința de toamnă a preoților mei dn protop. Abrud. — Cercuri religioase. Cronică. — Comunicate oficiale. — Conțurs pentru întregirea postului de protopop a tr. Lăpuș; și a postului de preot al parohiei Botez.

Pentru proslăvirea călugărului Sofronie.

Se împlinesc 170 ani de când Biserica ortodoxă română din Ardeal, a purtat războiul sfânt de împotrivire față de curentul Habsburgilor catolici. Timpul 1700—1761 este stăpânit de fireștile împotriviri a poporului iubitor de legea-i strămoșească, pe care nu și-o schimbă cu nimic din lumea aceasta. Stălpul conducător al tuturor frământărilor din aceste vremuri a fost dragostea nețarmurită în Dumnezeu și legea românească. N'au lipsit nici conducătorii ce îmbărbătau poporul și ei au pecetluit cu moarte și chinuri de mucenici aceeași dragoste în credința strămoșească. Toate nizuințele de-ași câștiga dreptul menținerii legii strămoșești, se concretizează în înțeleapta luptă a călugărului Sofronie din Cioara Ardealului, care a condus aceea pașnică revoluție ce s'a sfârșit cu sinodul de Alba-Iulia din 14 Februarie 1761.

Biruința a urmat, căci împărăteasa se vede nevoită a trimite pentru Ardeal un episcop ortodox, în persoana episcopului Dionisie Novacovici. Acest rezultat este rodul sacrificiilor nenumăraților preoți întemnițați, bătuți precum și a unui covârșitor număr de țărani și țărance batjocoriți și omorâți.

Biserica noastră a înțeles să răsplătească toate aceste suferinți, prin canonizarea tuturor luptătorilor pentru ortodoxie. Până la soluționarea definitivă a acestei chestiuni, Congresul Asociației clerului „Andrei Șa-

guna“, va comemora în ședințele-i actuale, sinodul de Alba-Iulia din 1761 și pe însușlețitul conducător, Sofronie.

Steagul desfășurat de acest conducător n'a fost pătat cu sânge, căci întreaga revoluție din 1759—1761 a avut un caracter absolut pașnic. Mulțimea poporului nu cerea vieți omenesti, ci libertate în credință și datini. Dl prof. Dr. Silviu Dragomir în magistrala-i lucrare „Istoria desrobirii religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII“ a desvăluit trecutul curat al acestor frământări, cum nu se poate mai bine.

Citind această lucrare oricine câștigă convingerea că, revoluția lui Sofronie a avut un caracter pur religios. Astfel la pag. 193 din vol. II a opului citat, se dovedește cu actul dela sfârșitul lui Martie 1761 a călugărului Sofronie, că acesta sfătuește pe creștini a fi îngăduitori, până la împlinirea promisiunii împărătesei.

Dar nu numai adresa către satul Mineș din Chioar întărește acest adevăr. Dorind a studia epizodul dramatic din ținutul Bistriții, când nonagenariul Dumitru Todoran moare ca mucenic, pentru credința strămoșească, am cercetat în arhiva orașului Bistrița, dovezi pentru chestiunea aceasta. Intre altele am găsit și un circular al călugărului Sofronie, dat din Abrud în 25 Ianuar 1761. Conținutul lui încă dovedește lupta pașnică, dar măreață, a eroului acestor timpuri. Intrucât actul acesta nu este amin-

tit de Dl prof. Dr. S. Dragomir, îl public în transcriere după originalul din arhivă.

„Dumnelor voastre pravoslavnici creștini de lege grecea, dar și blagoslovenie.

Adevărat că preainălțata Cesaro crăiasa noastră Maria Teresia ca o mamă sârguitoare de fii, după multă prinsoare noastră ca să nu ne păgubim sufletește fiindcă mai de vro 50 ani trăim ca dobitoacele fărdelege și preoți, sau fost milostivit în anui trecut de neau fâgăduit că ne suferi să ne facem vlădic pe o sută și 60 de sate ce sunt scrisă în decret supt oarecareva iar fiindcă acel milostiv decret cum sau cuvenit nu lau primit ci încă lau necinstit, daru lau spurcat și împărăția au întărâtat spre mare urgie cât de nu ne vom întoarce să fim ca părinții noștri și noi până acum credincioși și ascultători, necum să mai dobândim vlădic și lege precum dorim, ci mai vârtos sabia sa o va luci, arcul său lau încordat și lau gătit pe dânsul și mi se pare că nouă săracilor cari nu suntem hurnici armelor a răspunde cu arme sau a-ne împotrivi. și cine se împotrivese stăpânirii cum zice s. apostol Pavel că lui Dumnezeu se împotrivese și judecată așteaptă care toate așa fiind fraților nam vrut să nu știți și a vă ruga pentru dragostea voastră și pentru a pruncilor voștri vecinic și vremelnic folos să vă lăsați de cele ce vați apucat, la biserică să umblați, preoții săi cinstiți că precum zice zicătoarea: nici dracul nui așa negru cum îl scriu, așa nice uniea aceasta nu o aflăm să fie așa păgubitoare de suflet cum vorbăcesc oamenii, ci este o dragoste și o voire ca toți una crezând și fiindu-ne legea noastră cum o am luat dela sfinții apostoli și dela părinți să ne lucrăm mântuire sufletească, neocărândune și înpoacișindune unii altora, iar să fie ceva stricare cum zic în piețe sau patăr cum să scornesc nu este, că nu vre Krăiasa nici poștește să-și lase Rumâni legea ci să o țină noi încă pentru ...făcut și îndemnatură din îndemnul vrășmașilor noștri și a împărăției. Cerem și așteptăm grație dela Dumnezeu și dela împărăție a căroră dar și milă să fie pururea cu dragostea voastră.

ot abrud, Ienuar 25 de zile 1761.

smeritul eromonach sofronie
cu mâna mea.

cu cucernicu între preoți
popa giorgie ot abrud.“

Actul poartă pe verso următorul text, scris de protopopul din Sălcud, de-a fi trimis din sat în sat.

„Cartea să margă din sat în sat și ziua și noaptea câte cu doi oameni jurați și să o dea cu tudomană de 5 sute de florinți nemțești. nice sufletul nostru nu de samă de să va opri undeva să pată rău alte sate care n'au știut — deacelea să

dea samă acela ce o va opri că noi mărturisim cu sufletele noastre că acelea ce șau(?) opri biserică va păți foarte rău. scrisam eu protopop din Sălcud de lângă moroș. din porunca părintelui sofronie.
Și vio trimit cu grabă că vin oștile.“

Fie ca viitorul să întregească tot mai mult figura măreață a pașnicului călugăr Sofronie, care a știut atât de minunat să intrupeze în sine și lupta eroică pentru credința strămoșască și porunca dragostei creștine a Mântuitorului.

Pr. T. Ciuruș.

Dl Prof. Nichifor Crainic la Cluj.

Joi 12 Noemvrie c. Academia Teologică ortodoxă din Cluj, a fost vizitată de către distinsul Profesor dela Facultatea de Teologie din Chișinău, Dl Nichifor Crainic.

Această sărbătorească bucurie de a avea ca prețios oaspe al Academiei noastre pe un distins membru al corpului profesoral dela Facultatea din Chișinău — ni-a fost hărăzită, pentru a doua oară — în Aprilie a. c. fiind deasemeni vizitați de Părintele profesor Valeriu Iordăchescu, dela aceeași facultate.

Astfel de vizite, de sigur, nu pôt să aibă decât darul de a stabili o comuniune spirituală și o unitate de năzuințe, atât de necesare învățământului nostru teologic, diversificat. Ele vor rămâne în sufletele noastre ale tuturor, adevărate momente sărbătorești.

La orele 4 după mrasă, distinsul oaspe a fost întâmpinat de corul teologilor, iar Dl Rector Dr. I. Vască l-a bineventat cu sincere și emoționante cuvinte, la cari Dl Prof. Nichifor Crainic răspunde cu vii mulțumiri pentru nefățărita dovadă de dragoste, adăugând la acestea salutul corpului profesoral dela Chișinău.

În continuare, ne expune câteva aspecte ale filosofiei spiritualiste a mult regretatului nostru Savant, Nicolae Paulescu, fost prof. de fiziologie la Facultatea de Medicină din București, mort în vara acestui an.

Plecând dela constatarea unui neîndreptățit sentiment de jenă ce ar plana în cercurile noastre teologice — sentiment ce derivă din părerea că față de progresul științelor pozitive, o seamă de adevăruri și atitudini creștine ar fi devenit anacronice — arată că Nicolae Paulescu, unul dintre marii

noștrii savanți, consacrat ca atare de cercurile științifice dela Sorbona unde a fost chemat ca profesor — bazându-se tocmai pe cercetările sale stric științifice în domeniul fiziologiei, a ajuns nu la o credință vagă într-o realitate transcendentă, ci la afirmarea Dumnezeuului creștin, încheind magistralul său tratat de fiziologie cu cuvintele: *știu că există Dumnezeu!*

Paulescu, nu a afirmat însă numai teoretic divinitatea, ci întreaga sa viață și-a conformat-o existenței lui Dumnezeu, realizând pe adevăratul creștin ortodox — practicant, — împărtășindu-se regulat la Biserica Sf. Mina a parohiei căreia aparținea, și aceasta începând dela 1900, decând, timp de 30 de ani a ilustrat catedra de fiziologie dela Facultatea de Medicină din București.

Concepția sa filosofică — finalistă, bazată pe cercetările fiziologice, se încorporează cu o ideală concepție morală ce se identifică cu concepția moralei creștine evanghelice.

Întreaga operă științifică a lui Nicolae Paulescu, ne oferă cel mai magistrat arsenal de argumente și răspunsuri pentru toate semnele de întrebare ce s'ar putea ridica în fața adevărilor religioase — prin acest fapt constituind o neprețuită valoare pentru acei ce slujesc cauza religioasă.

În decursul aceleiași zile Dl Prof. Nichifor Crainic, a mai conferențiat la Universitate, în cadrul conferințelor cercului de studii a centrului studentesc din Cluj.

În fața unei sale arhipline, a desvoltat extrem de interesanta conferință cu titlul: *„Puncte cardinale în haos“*.

Cu o neîntrecută plasticitate, așa cum numai un suflet de poet este capabil, arată aspectul haotic al lumii contemporane — punându-și o primă întrebare: dacă în acest haos există puncte de orientare?

Pentru a da răspunsul acestei vitale chestiuni, examinează cu o neîntrecută competență, două concepții extremiste, despre viață: *idealismul și materialismul*.

Idealismul ca doctrină a vieții, la prima izbire cu capul de pragul de sus al realității, se volatilizează — iar materialismul cu adiacentele lui: — democrația și comunismul — duce la desfrâul iresponsabilității, ce absolvă pe om de cea mai elementară

atitudine morală — ceace are drept consecință, sufocanta vreme ce ni dată să o trăim.

O sinteză salvatoare, a acestor extreme, trebuie să triumfeze și aceasta este concepția realistă spiritualistă a creștinismului — ce oferă climatul cel mai prielnic unei intelectualități normale și armonice.

„Atlasul“ acestei concepții despre viață, este însă *credința*. Dela acest punct cardinal, are datoria să plece generația tină, spre a da lupte pieptis cu monstrul actualității — spre a reabilita o sănătoasă viață morală — a cărei lipsă este semnul unui sfârșit.

Cu acest îndemn apostolic, încheie eminentul conferențiar, fiind răsplătit de frenetice și nesfârșite aplauze.

Vizita Dlui Prof. Crainic în mijlocul tinerimii universitare din Cluj a lăsat urme neuitate. Cu asemenea tendințe și fapte se poate contribui în cea mai largă măsură la cimentarea unității noastre sufletești.

— Fl. M. —

Condițiile pentru intrarea în noua împărăție.

Matei 5, 3—12.

Spre deosebire de forma dispozițiilor prin care se reglementează obținerea cetățeniei unui stat oarecare, cu caracter pur pământesc, condițiile fixate de Mântuitorul pentru posibilitatea de-a intra în noua împărăție, au forma unor scurte sentințe. Numărul lor este restrâns, sunt numai nouă. Fiecare se începe cu expresiunea: „fericiți“, din care motiv s'au și numit „fericiri“, sau după terminologia greacă: „macarisme“.

Prima parte a fiecărei sentințe accentuează o virtute creștină, în sensul că posesorul acestei virtuți va fi fericit, iar partea a doua arată motivul fericirii, care în toate este unul și același „posesiunea împărăției divine“.

Textul acestor sentințe este următorul:

v. 3. „Fericți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția ceriurilor“.

v. 4. „Fericți cei ce plâng, că aceia se vor mângăia“.

v. 5. „Fericți cei blânzi, că aceia vor moșteni Pământul“.

v. 6. „Fericți cei ce flămânez și însetoză de dreptate, că aceia se vor sătura“.

v. 7. „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui“.

v. 8. „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“.

v. 9. „Fericiți cei făcători de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“.

v. 10. „Fericiți cei goniți pentru dreptate, că acelora este împărăția cerurilor“.

v. 11. „Fericiți veți fi când vă vor ocări pe voi și vă vor goni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minșind pentru Mine.
12. Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri; că așa au gonit pe prorocii cei mai înainte de voi“.

Omul tuturor timpurilor a năzuit spre fericire. Toate acțiunile lui poartă sigilul acestui suprem bun. Tot ceace îl înconjoară este apreciat numai după măsura în care contribuie la realizarea acestui bun. Concepția despre fericire însă diferă dela om la om, dela epocă la epocă. Cele două extreme le reprezintă, concepția materialistă și concepția spiritualistă. Între ele o mulțime de nuanțe.

În timpul Mântuitorului, în lume este aproape generală concepția materialistă, în sensul că cei bogăți sunt puternici și fericiți, întrucât își pot satisface toate dorințele după bunul plac, iar cei săraci, sunt inipilați și nefericiți, pentru ei viața fiind numai un complex de necazuri.

Mântuitorul admite legitimitatea supremei năzuințe umane, nu însă și concepția contimporană despre fericire. Nici chiar părerea iudaică, că cel bogat este fericit, nu numai fiindcă își poate satisface toate dorințele, ci fiindcă își poate împlini și toate datorințele față de Dumnezeu, stabilite prin legea mozaică, nu este justă.

Obiectul adevăratei fericiri este numai împărăția divină, iar mijloacele prin cari o putem câștiga sunt cu totul de altă natură decât bogăția materială. Cine într'adevăr tinde spre unica și adevărata fericire, trebuie să se comporte în viață următoarelor dispoziții, cari îi asigură posibilitatea intrării în împărăția divină.

a) „Sărăcia cu duhul“.

Nu este ușor a preciza ideea exprimată de Domnul nostru Iisus Hristos în aceste cuvinte.

„Unii Părinți bisericești, cari raportează expresia „cu duhul“ la tendința sufletească ce stă la baza sărăciei, înțeleg prin „sărac cu duhul“ sărăcia acceptată benevol pentru Hristos, abandonarea benevolă a bunurilor temporale, sau și sărăcia nedorită suportată cu supunere creștinească.“¹⁾ Ideea

¹⁾ Dr. A. Bisping „Erklärung des Evangeliums nach Matthäus“. Münster 1867, ed. II, vol. I, pag. 123.

exprimată prin terminii comparativi amintiți, nu acopere în întregime ideea cuprinsă în cuvintele Mântuitorului. Cei săraci, fie că și-au abandonat numai bunurile materiale pentru Iisus, fie că niciodată n'au posedat astfel de bunuri, nu au atât merit ca să poată intra în împărăția divină. Există atât săraci fără de Dumnezeu, cât și bogăți fără de Dumnezeu. Pe cât de mult însuși Iisus a refuzat să vadă în sărăcie numai o pedeapsă și o urmare a păcatelor personale (Ioan 9, 3), pe atât de puțin a trecut cu vederea, că lipsa și mizeria își pot avea rădăcina în propria vină. Marcu 2, 5; Ioan 5, 14. Tocmai acest ultim fapt, esclude complet presupunerea, că numai a fi sărac, este un motiv puternic pentru a deveni fericit. Evangelistul Matei când adaugă la noțiunea sărac și noțiunea „cu duhul“ tocmai tinde să ferească pe cititorii săi de o interpretare greșită. Luca deși folosește numai expresiunea săraci, a voit să exprime aceeași idee, ca și Matei. A reușit prin faptul că pune față în față pe săracii lui, cu acei bogăți, cari își găsesc fericirea numai în avuțiile lor. Luca 6, 24. Prin aceasta bogătașii sunt caracterizați, ca fiind lipsiți de D-zeu, iar săracii tocmai prin poziția lor opusă față de aceștia, sunt înfățișați ca fiind evlavioși.¹⁾

Mai eronată este interpretarea verbală a cuvintelor „săraci cu duhul“. În nici un caz Mântuitorul n'a intenționat să ferească pe cei lipsiți de facultățile spirituale proprii unui om normal, din următoarele motive: 1. Omul prost în sensul că prin acțiunile lui nu dovedește o cât de mică licărire a vieții spirituale, duce o viață pur animalică, este inconștient de felul cum se comportă în viață. A presupune la el o năzuință spre fericire, este o absurditate, când logic el nu poate concepe nici cea mai naivă idee despre fericire, ori fiindu-i dată această idee nu-și poate ordona viața, pentru a o ajunge. 2. Pentru mulțimea, căreia vorbea Mântuitorul, ar fi fost o ofenză, care trebuia să aibă urmări imediate.

A interpreta azi în acest senz prima fericire, înseamnă, a ironiza activitatea predicatorică a Mântuitorului, a te declara un dușman fățiș al creștinismului. Ignoranța nu are nici o scuză.

Un important sprijin pentru posibilitatea interpretării corecte a primei „fericiri“, ni-l oferă cunoașterea pericopei profetice, Isaia 61, 1—3: „Duhul Domnului peste mine, pentru aceea m'a uns pe mine a binevesti săracilor, m'au trimis a vin-

¹⁾ A. Steinmann „Die Armen im Geiste“ (Theologie u. Glaube XIV. 1922, pag. 94—105.) H. Strak—P. Billerbeck „Das Evangelium des Matthäus erläutert aus Talmud und Midrasch“ I, München 1922, pag. 190.

decă pe cei zdrobiți la inimă, a propovădui robilor iertare și orbilor vedere.

A chema anul Domnului primit și ziua răsplătirii, a mângăia pe toți cei ce plâng.

Ca să se dea celor ce plâng Sionului mărire în loc de cenușe, ungere de veselie celor întristați; podoaba măririi în locul duhului măhnirii, și se vor chema neamul dreptății, sădirea Domnului întru mărire“.

După concepția profetică săraci nu-s oamenii lipsiți de avere, materială, ci cei evlavioși, cei conștii de păcătoșenia acestei lumi, cei cari se simt impiați, chiar streini în această lume, râvnind din adâncul inimii, după o lume mai bună, în care Dumnezeu să troneze. Contrastul față de aceștia îl reprezintă cei bogați, cei fără de Dumnezeu, cei cari își găsesc singura mângăere în bogățiile lor materiale, de aceea nici nu se doresc după o schimbare de situații prin venirea lui Messia.

„Această concepție reprezintă o lungă linie evolutivă. În forma cea mai veche, bogăția cu evlavia și sărăcia cu vina sunt identice.

Un exemplu: bogăția patriarhilor și regiilor primi se împacă foarte bine cu frica lui Dumnezeu.

Cu cât bogăția, mai cu seamă în timpul regiilor post Davidici, se pune pe planul întâi al preocupărilor oamenilor, manifestându-se într'un egoism brutal, din ce în ce a devenit mai clar, că posesorii acestor fel de bogății, nu pot fi purtătorii binecuvântării divine. Deasemenea s'a clarificat ideea, că nu fiecare sărac, numai pentru motivul acesta, este un păzitor al legământului cu Dumnezeu.

Astfel noțiunea „sărac“ a ajuns să aibă mai multe însemnări. Ea reprezintă tot atât de bine pe cel sărac de bogății, cât și pe cel ce suferă nefiind vinovat. Deci, a fi sărac este identic, cu a fi docil, evlavios, umilit.

În iudaismul exilic și postexilic intervine o conversiune a noțiunii. Cei cari odinioară erau bogați și plini de vază, au devenit deodată săraci și fără importanță. Cu cât a ajuns să fie simțită lipsa unui punct religios central, cu atât s'a impus mai mult înțelegerea Scripturilor. Astfel s'a format concepția că numai cel învățat este cu adevărat pios. Comparația, sărac este egal cu pios, a fost înlocuită prin comparația: învățat este egal cu pios. Iar dacă numai învățații pot fi pioși, atunci în primul rând sunt fariseii, cari își aveau rădăcinile puterii lor, tocmai în cercurile învățătorilor legii. Însă evlavioșii timpului Macabeic erau adevărați martiri, cari pentru lege primeau moartea.

În timpul Mântuitorului, acești pioși nu mai sunt de fapt cei asupriți și prigoniți. Ei sunt cei

bine văzuți, cei stimați, stăpânii, cărora le urmează poporul de rând.

Este de sine înțeles, că din această castă foarte puțini s'au afiliat lui Iisus. Pentru aceea El se întoarce spre cei oboșiți, cei împovărați, spre aceia cari suspină sub jugul poverii legilor fariseice“.¹⁾

În consecință la întrebarea cine sunt „săracii cu duhul“ pe cari Mântuitorul i-a avut în vedere în prima sa ferocire, răspundem: La săracii Lui aparțin indiferent de avere toți aceia, cari stau în fața Divinității cu simțământul unei totale lipse de ajutor. Priviți în cadrele istoriei, sunt păcătoșii cari au căzut la picioarele Mântuitorului, plângând cu lacrimi ticăloșenia în care se sbat, vameșii, huliiți de farisei, capabili însă de simțăminte și acțiuni nobile, în fine poporul condamnat să suporte asprimea complicatei legi rabinice. Cu un cuvânt oile rătăcite ale lui Israil.

(Va urma)

Prof. Dr. G. L. Muntean.

⌘	CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE	⌘
---	-------------------------------------------------------	---

Conferința de toamnă a preoțimei din protopopiatul Abrud.

Intrunirile preoțești sunt adevărate momente de înălțare sufletească atât pentru preoți cât și pentru popor mai ales în aceste zile de multiple crize. Preoții singuratici, nedreptățiți și umiliți încât aproape își pierd puterea de muncă, caută noi orientări în cele pastorale și solidaritatea pentru ușurarea nevoilor zilei. Poporul asistă cu drag la înălțătorul serviciu divin în sobor și rămâne mângăiat de cele ce le aude drept învățătură a vieții.

Conferința de toamnă a preoțimei din protopopiatul *Abrud* deși conform hotărârii din anii trecuți trebuia să se țină într'o altă parohie — luându-se în considerare mizeria preoților din munți — s'a ținut în *Abrud* ca pe fiecare preot să-l costeze la fel.

Duminecă în 14 Oct. c. la orele 8^{1/2} a. m. se săvârșește Utrenia și sf. liturgie din partea preoților I. David, Oct. Oniciu și Gh. Popescu. Predica o ține pr. Ioan Fodorean ocupându-se de relele sociale actuale, cari numai prin biserică se pot tămădui. Cere însă concursul pe seama preoțimei a tutu-

¹⁾ Dr. A. Steinmann „Die Bergpredigt“ Paderborn 1926, pag. 12.

ror oamenilor de bine și în deosebi a intelectualilor.

Atât predica cât și serviciul divin a făcut adâncă impresie asupra publicului adunat — mai ales intelectualii — într'un număr foarte frumos. Au fost de față școalele cu elevii și reprezentanții lor, apoi armata.

După invocarea Duhului Sfânt preoțimea trece la școala primară de stat unde P. O. protopop Petru Popovici deschide conferința printr'o scurtă cuvântare în care arată solidaritatea strămoșilor, cari deși „puțini dar buni și uniți în suflete în vremile de urgie au luptat cu bărbăție pentru credința și graiul strămoșesc. Azi cu durere se constată, că deși după ani de zile de beneficierea tuturor libertăților puține sunt realizările, cari ar putea să ne bucure“. Se arată apoi cari sunt problemele sociale, cari așteaptă lucrarea preoțimei și se îndeamnă preoții „a se face tuturor toate“, căci numai astfel se vor putea stărpi relele, cari azi duc omenimea spre prăpastie.

Constatându-se, că preoții sunt de față aproape în număr complet se constituie biroul și se desfășoară programul zilei.

Mai întâi se constată, că serviciul divin a fost săvârșit bine, cu toată evlavie și expresia cuvenită, iar predica a fost foarte potrivită. Predicatorului i se exprimă mulțumită.

Urmează cel mai interesant punct al conferinței și anume: conferința protopopului prof. de religie Nic. Gavra „Educația religioasă-morală în școală“. Păr. Gavra, un bun mânăitor al condeiului, arată cu multă claritate părerile marilor cugetători referitoare la morală și religie, precum și deplina armonie între principiile școlii active moderne și religie. Cere a se face educația religioasă morală în școala de toate gradele.

Pentru intensificarea educației religioase-morale preconizează următoarele cerințe:

a) Studiul religiunii să se propună de preoți, singurii competenți în materie.

b) Copiii să fie mărturisii și cuminecați regulat.

c) La religie să se facă rugăciuni, cetiri din Biblie și să se învețe cântări bisericesti, iar copiii să fie duși regulat la biserică.

d) În școalele normale să se dea atenția

cuvenită religiei, căci legea obligă pe învățător să predea religia, dar fără a fi pregătit cum se cuvine din acest studiu.

La discuție iau parte mai mulți preoți și conferința hotărăște să se publice în „Renașterea“ în pagina conferințelor preoțești. Păr. Gavra i se aduce mulțumită protocolară. Urmează la rând tema oficioasă despre mărturisire și cuminecare, pe care o cetesc preoții Gh. Popescu și I. David după care apoi se pune pe tapet: „Soartea preoțimei din munți“.

Preoțimea munților apuseni a fost nedreptățită dela început fiindcă deși i s'a promis echivalentul sesiunii parohiale dela șes nu i s'a dat. I s'a aplicat și ei curba de sacrificiu deși la dreptul vorbind cel puțin aceasta putea să nu i se aplice dacă 12 ani a fost nedreptățită față de preoții dela șes. Dar cine să-și bată capul cu preoții din munți? Durere problema s'a agitat la început și apoi s'a dat uitării.

Azi această preoțime aplicându-i-se și curba de 24% e ajunsă în adevărată mizerie. În consecință preoțimea protopopiatului Abrud protestează cu toată energia contra nedreptății ce se săvârșește față de ea și roagă superioritatea bisericească a interveni cu toată autoritatea pentru intrarea în legalitate, căci flămânzi nu ne mai putem face datoria de a apăra biserica și neamul de curentele distrugătoare și răspunderea nu mai poate fi a noastră, ci a celor ce ne-au adus în starea tristă de azi.

E ceasul al 12-lea deci „ceice au urechi de auzit să audă“.

Exauriat fiind programul conferința s'a închis.

Pr. Gh. Popescu, secr. conf.

—*—

Cercul religios din parohia Tresnea.

— Sfințirea unei Cruci. —

Cercul religios ținut la 25 Oct. c. în parohia Tresnea sub prezidenția pr. T. Costea, a fost combinat cu sfințirea unei răstigniri ridicată în fața bisericii, lucrată cu adevărată măiestrie de maistrul Chioran din Cubleş.

Ca solemnitatea să fie ridicată au fost invitați și doi preoți din cercul religios vecin, Hida. Cu toată vremea nefavorabilă biserica a fost archiplină cu mulți credincioși veniți din comunele vecine.

După sfta Liturghie servită în sobor a vorbit convingător și bine pr. Gavril Câmpăan din Gălpăia despre „Legea bisericească ca singurul îndreptar corect și neșchimabil pentru creștini“.

Incetând ploaia, sfințirea apei și a răstignirii s'a făcut afară. Aici a vorbit-frumos pr. Petre Nicola din Sânpetru, despre sfta cruce.

Preoții re'ntorcându-se în biserică au făcut sf. maslu pentru cei ce le-au cerut.

După masa, luată la pr. Costea, s'au discutat diferite chestii de serviciu, în deosebi în legătură cu o critică prea aspră făcută în proxima conferință unui frate preot.

Preoții, apoi, s'au re'tors în parohiile lor, mulțumiți sufletește că au contribuit la deplina reușită a acestui cerc religios.

Cercul religios din parohia Runc.

— Sfințirea caselor parohiale. —

Credincioșii parohiei Runc, în urma străduințelor depuse de ani de zile, sub conducerea vrednicului preot Emil Gan, cu toată criza financiară ce bântuie cu deosebire în părțile muntoase, au reușit să ridice o frumoasă casă parohială. Sfințirea ei s'a făcut cu prilejul cercului religios ținut aici Duminecă în 18 Oct. c. la care pe lângă preoții cercului a participat și P. On. prot. V. Gan, preoții V. Șpan și P. Sabău.

La sfta Liturghie au participat credincioși din Vidolm, Lunca, Poșaga și Ocoliş. A predicat pr. A. Rușdea în legătură cu evanghelia zilei. După terminarea slujbei, poporul a plecat în procesiune la casele parohiale unde s'a făcut sfințirea apei. Sfințindu-se casele parohiale, mai întâi a vorbit bine și pe înțelesul poporului pr. V. Șpan, laudând străduințele și realizările preotului și credincioșilor. A vorbit plin de înțelepciune bătrânească P. On. protopop V. Gan, apoi pr. Petru Sabău, iar la sfârșit pr. Emil Gan, mulțumind tuturor cari s'au ostenit a lua parte la bucuria parohiei sale, văzându-și realizată o veche dorință de a avea o casă parohială corespunzătoare.

Laudă se cuvine atât harnicului popor din Runc, cât și vrednicului său păstor sufletesc.

Notă. Preoții corespondenți, T. Costea și P. Sabău, sunt rugați să ne ierte că din lipsă de spațiu am fost nevoiți să publicăm rapoartele lor în forma aceasta prescurtată.

CRONICĂ

Personale. P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, în zilele de 18—21 Nov. c. a participat la ședințele Fundațiunei Gojdu ținute la Sibiu.

Sfântul Sinod se va întruni din nou în ziua de 23 Nov. c. pentru continuarea sesiunii prorogate pe această dată.

Invităm pe On. preoți să participe în număr cât mai mare la al *XI Congres al preoțimii* din Mitropolia Ardealului, ce se va ține în *Alba-Iulia*, în zilele de 24 și 25 Nov. c.

Redacționale. S'au primit la redacție dările de seamă despre conferințele preoțești din protopopiatul Reghinului, Turda, Tg.-Mureș, Luduș și se vor publica în numerile viitoare ale „Renașterii“.

Conferința de toamnă a preoțimii din protopopiatul Clujului se va ține în ziua de *Duminecă, 22 Noemvrie c.* în parohia *Sân-Nicoară*, având în program la ora 8 Utrenie, sfta Liturghie, cu predica pr. *A. Tomuș-Mociu*; la ora 11 conferință intimă. După masă la ora 3, conferința despre sectarism a pr. *I. Cociuban* și la 4, continuarea conferinței intime.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 7399—1931.

COMUNICAT OFICIAL

Ministerul Armatei sub Nr. 26845—1931 încunoștiințează, că i se trimit zilnic intervențiuni din partea Sfințelor Mitropolii și Episcopii, pentru a se acorda amânări excepționale pentru limita de vârstă studenților în teologie, cari au fost dispenzați condiționat și nu s'au preoțit la timp.

Cum aceste amânări, nu sunt prevăzute în vechea cât și în noua lege de recrutare și cum acordarea lor, creiază precedente în contrazicere cu aceste legi, Ministerul Armatei dispune, ca Sfințele Mitropolii și Episcopii să nu mai intervină în acest sens și pentru ca solicitanții, să nu fie puși în situația neplăcută de a fi încorporați la împlinirea limitei de vârstă (27 ani), să ia cuvenitele măsuri ca să fie hirotoniți și să ocupe parohii, de preferință aceia, cari sunt pe punctul, de a împlini această limită de

vârstă, — întrucât pe viitor acel departament dorind a reintra în lege, nu va mai acordă amânări esecptionale, celor cari nu s'au preoțit la timp.

Cluj, la 12 Noemvrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 7571—1931.

Comunicat Oficial.

Pentru ca din pământurile proprii bisericești și din sesiunile parohiale ale parohiilor vacante, sau administrate de preoți-călugări, să nu rămână nici un petec de loc nelucrat, respective nearendat în anul 1932, ordonăm oficiilor parohiale, ca deja de pe acum să le arendeze și contractele încheiate să ni le promoveze spre aprobare.

Cluj, la 16 Noemvrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 6861—1931.

(55) 2—3

CONCURS REPEȚIT

În conformitate cu hotărîrea consiliului protopopesc al tractului Lăpuș, din ședința dela 8 Noemvrie a. c., prin aceasta se publică concurs nou pentru întregirea *postului de protopop al tractului Lăpușului*, împreună cu postul de paroh al parohiei centrale Târgul-Lăpușului, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Renașterea“.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat ca paroh și diurna protopopească.
2. Locuința în natură în casele parohiale din Tg.-Lăpușului, cu supraedificate și cu grădină.
3. Sesiunea parohială în estenziune de 20 jug. (10 jug. definitiv împroprietărită, 10 jug. în arândă forțată) și lemne din pădurea bisericii.
4. Alte venituri aprobate de forurile bis.

Concurenții îndreptățiți, conform concluderilor Congresului Naț. bisericesc Nr. 111 din 1888, își vor înainta cererile de concurs, cu documentele prescrise, la Ven. Consiliu Eparhial, în termenul indicat mai sus.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Dela concurenții din alte Eparhii se cere să prezinte și un act de învoire dela Chiriarchul lor, în înțelesul că, în caz de ale-

gere și numire, li se vor elibera literile dimisionale.

Hotărît în ședința consiliului protopopesc al tractului Lăpuș, ținută în Târg.-Lăpușului în ziua de 8 Noemvrie 1931.

Președinte:

Dr. Seb. Stanca,
delegat consistorial.

Notar:

Dumitru Antal,
adm. prot.

Nr. 7390—1931.

„A P R O B A T“

Cluj, la 10 Nov. 1931.

NICOLAE, Episcop.

Nr. 590—1931 prot.

(54) 3—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. II-a *Botez*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreună cu postul de paroh sunt:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu supraedificii și grădină.
3. Sesiune parohială 32 jugăre.
4. Stola îndatinată.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor înainta oficiului nostru, cererea cu documentele necesare în termenul fixat, iar cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor prezenta și act de învoire dela Prea Sf. nostru Episcop, fără de care act nu vor fi luați în candidare.

Luduș, la 3 Noemvrie 1931.

În înțelegere cu consiliul parohial din Botez.

R. Popa, protopop.

Nr. 125—1931.

(56) 1—1

Publicație de licitație.

Conform legii contabilității publice, se publică concurs prin licitație pentru *furnizarea carnei necesare Internatului Academiei Teologice ort. rom. din Cluj*.

Condițiunile speciale ale furnizării se pot vedea în orele de birou la Direcțiunea Internatului str. Bălcescu 21.

Licitatiia se va ținea pe baza ofertelor închise înaintate până la aceea zi, în 26 Nov. 1931, la orele 10 a. m., în biroul Internatului.

Cluj, la 15 Noemvrie 1931.

Direcțiunea Internatului.